

М. П. Драгоманова. Педагогічні науки: реалії та перспективи. Випуск 97'2024. Серія 5. С. 68-72

4. Лазаренко В.В. Розвиток емоційного інтелекту дітей дошкільного віку у театралізованій діяльності. *Педагогічні науки. Молодий вчений* № 12 (76) грудень, 2019. С.279-282.

ВИХОВАННЯ ЕСТЕТИЧНИХ СМАКІВ У МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ ЗАСОБАМИ ХУДОЖНЬО-ТВОРЧОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Лазаренко Наталія, докторка педагогічних наук, професорка

Вінницький державний педагогічний університет

імені Михайла Коцюбинського (Україна)

Печуляк Анна, здобувачка ступеня вищої освіти «магістр»

Вінницький державний педагогічний університет

імені Михайла Коцюбинського (Україна)

Сучасна школа переходить від моделі «накопичення знань» до моделі «розвитку особистості». Естетичне виховання стає фундаментом для формування духовності, емпатії та моральних цінностей, що є протиположним прагматизму сучасного світу. Художньо-творча діяльність є одним із найпотужніших інструментів у вихованні молодших школярів. У цьому віці діти надзвичайно сприйнятливі до образного мислення, емоційних вражень та мають природну потребу в самовираженні.

Питання естетичного виховання розкрили у своїх працях Т. Горобець, О. Земляна, Т. Коваль, Л. Старовойт. Дослідниці наголосили на тому, що воно є цілеспрямованим і систематичним педагогічним процесом формування в дітей молодшого шкільного віку здатності сприймати, розуміти, оцінювати й створювати прекрасне в мистецтві, природі, навколишньому середовищі та людських взаєминах, а також розвитку їхніх естетичних почуттів, смаків, ідеалів і творчих здібностей.

В умовах високого рівня стресу (соціально-політична нестабільність, війна, тривожність) творча діяльність виконує роль терапевтичного інструменту. Вона допомагає дітям сублімувати негативні емоції, знімати психологічну напругу, знаходити внутрішню рівновагу через творче самовираження.

Молодші школярі сьогодні проводять багато часу в цифровому просторі, що призводить до пасивного сприйняття інформації. О. Земляна зазначає, що художня праця (ліплення, малювання, конструювання) повертає дитину до сенсорного сприйняття світу, розвиває дрібну моторику та тактильні відчуття, які безпосередньо пов'язані з розвитком інтелекту [3].

Художня діяльність дозволяє дитині не лише пізнавати світ, а й формувати власне ставлення до нього. Дитина вчиться помічати красу в деталях – відтінках неба, формі листка, ритмі музики. Через малювання чи ліплення школяр виражає почуття, які ще не може описати словами (радість, тривогу, захоплення). Створення нових образів стимулює роботу мозку та нестандартне мислення.

На думку Н. Горобець, для досягнення результату вчитель зазвичай веде дитину через три стадії:

1. Накопичення вражень. Діти можуть відвідувати музеї, переглядати репродукцій, прослуховувати твори класиків.

2. Наслідування та засвоєння. Учні можуть вивчати техніки (як змішувати фарби, як тримати інструмент).

3. Власна творчість. На цьому етапі здійснюється перехід від копіювання до створення унікальних образів, де проявляється індивідуальність дитини [2].

Образотворче мистецтво є класичним інструментом, який допомагає візуалізувати емоції та красу природи. Працюючи з молодшими школярами ми пропонували такі вправи на формування естетичних смаків.

Вправа «Колір настрою». Учням пропонується прослухати музичний фрагмент (наприклад, «Пори року» Вівальді) і зобразити свій стан за допомогою абстрактних кольорових плям. Це вчить асоціювати звук, емоцію та колір.

Проект «Квітка моєї родини». Дитина малює сім'ю у вигляді квіткового саду, де кожна квітка має свій характер, форму та колір. Це розвиває здатність бачити внутрішню красу через метафори.

Техніка «Монотипія». Створення унікальних відбитків фарбою. Дитина вчиться знаходити в випадкових плямах знайомі образи (хмаринку, тваринку), що тренує художню уяву.

Рис. 1. Творча діяльність здобувачів початкової освіти

Отже, використання творчих вправ за допомогою образотворчої діяльності («Монотипія», «Квітка моєї родини», «Колір настрою») допомагає розвивати естетичні смаки молодших школярів, сенсорно сприймати світ, формувати духовно багату особистість, здатну бачити і творити красу навколо себе. Художня діяльність виступає тим «містком», який дозволяє зберегти емоційне здоров'я дитини та розкрити її творчий потенціал.

Список використаних джерел:

1. Аліксійчук О. С. Морально-естетичне виховання молодших школярів засобами української народної музики : дис... канд. пед. наук: 13.00.07; Національний педагогічний ун-т ім. М.П.Драгоманова. К. 2000. 271 с.
2. Горобець Н. Формування естетичних почуттів у молодших школярів засобами мистецтва. *Рідна школа*. 1999. № 11. С. 46-49.
3. Земляна О. В. Художньо-естетичне виховання молодших школярів засобами образотворчого мистецтва у позашкільних навчальних закладах :

автореф. дис. ... канд. пед. наук : 13.00.07; Східноукр. нац. ун-т ім. Володимира Даля. Луганськ. 2012. 20 с.

4. Янковська І.М. Мистецька освіта і естетичне виховання як складові художньої культури суб'єктів освіти. *Духовність особистості: методологія, теорія і практика*. 2017. №4. С. 350-359.

ОСОБЛИВОСТІ ОРГАНІЗАЦІЇ ІНТЕРАКТИВНОГО НАВЧАННЯ В ІНКЛЮЗИВНОМУ КЛАСІ

Любчак Людмила, кандидатка педагогічних наук, доцентка

Вінницький державний педагогічний університет

імені Михайла Коцюбинського (Україна)

Богачук Єлизавета, здобувачка ступеня вищої освіти «магістр»

Вінницький державний педагогічний університет

імені Михайла Коцюбинського (Україна)

Педагогічна дійсність минулого і сьогодення характеризується досить різноманітними поглядами на організацію і зміст навчання молодших школярів. Початок двадцять першого століття відзначається активним освітнім пошуком світових масштабів, який зумовив розквіт двох традиційних напрямків удосконалення системи освіти – відбір змісту і створення технологій його засвоєння. Пропоновані науковцями технології навчання носять особистісно орієнтований характер, щоб підтримувати і розвивати природні якості кожної дитини, її здоров'я та індивідуальні здібності, допомагати в становленні її суб'єктивності, соціальності, культурної ідентифікації, творчої самореалізації особистості.

Перехід початкової школи на нову структуру і зміст навчання поставив перед учителем низку досить складних проблем, серед них чи не найголовніша – яким чином побудувати процес навчання, щоб найповніше задовольнити потреби кожного учня. Особливі труднощі виникають у вчителів інклюзивних класів, оскільки діти з особливими освітніми потребами вимагають не тільки